

ACC. N:R

M. 11101: /

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Dödsbudskapet

Per Eliasson i Hansatorp hade flaggstång på 1880-talet, men flaggning vid dödsfall förekom ej förrän långt in på 1900-talet. På 90-talet började man med skrivna bjudningskort och tryckta kom strax efter. Släkt och liklag, omfattande de omkringliggande byarna bjöds på kalaset.

Den döde

Då någon dött läste eller sjöng man psalmer. Pengar lades på ögonlocken. För att hoptrycka munnen knöts en snibb om hakan. En duk lades över ansiktet. Den kallades hoedblei och skulle läggas på ett bestämt sätt med det ena hörnet mot hjässan, det andra mot hakan och de två andra hörnen mot sidorna. En psalmbok lades på liket men ej något annat. Däremot förekom det vid födsel att man lade en ullsax hos en nyfödd flicka och såg yxa eller kniv hos nyfödd gosse. Efter en timma flyttades liket från bädden över på ett sofflock på vilket tvättningen ägde rum. Huset eget folk utförde tvättningen. Mot liklukten användes gran en och blommor på sommaren. Salubrin blev även mycket använt mot liklukter.

Svepning

Så snart liket tvättats satte man på en rentvättad vit skjorta eller särk. Därefter syddes någon av de följande dagarna den egentliga som gjordes av vit lärft och hade ~~vida~~ vida ärmor. Berätterskan anlätades ofta till detta arbete. När man fick kistan från kistmakaren lades liket i. För att den döde ej skulle gå igen satte man hans tofflor vid sängen med näsorna utåt. Alla sjukdomar kunde botas genom beröring av liket. Allt likvattnet, vattnet som använts till tvättning av liket, stänktes ut i rummet. Detta var bra mot ohälsa.

Ringar och smycken togs av liket.

Likkammaren inreddes på ången eller i annat uthus. Hade man likkammare i boningshuset, hängdes lakan för fönstren. Ljus förekom ej vid kistan. Fotändan på kistan ställdes mot utgången i rummet.

Likvaka förekom ej.

Kista

Kistan målades svart och för finare folk kunde den behängas med svart flor. Per Eliasson och Peter Bengtssoni Lycket gjorde kistor

Då Paul Bengtsson i Hansatorp skulle begravas kom Peter Bengtsson

först begravningsdagens morgon med kistan. Då den befanns vara för kort tvingades man att slå ut fotgaveln i kistan. Därefter sveptes ett svart kläde om fötterna. Endast psalmbok eller bibel fick följa med i kistan. Tillverkaren tillslöt kistan med järnspik. Ej skruvar som nu.

Likbår användes ej utan hängklän och stänger användes, då man bar. 1875 bars lik till kyrkan men 1881 kördes med hästskjuts. Vanliga arbetsvagnar användes. Sedan kom fjädervagnar. Hängklän hade folk haft själva eller låtit göra vid dödsfall.

Utfärdstal hålles ännu. Densom håller det kallas vekåstapräst.

Ankomst till kyrkan

Kistan bars direkt till graven. Klockaren mötte vid grinden och gick sjungande före. Detta upphörde omkr. 1910. Sumpa-Sven, en självspilling, som lagts i kistan med kläderna på, säges ha lyfts över ~~en mur~~ muren.

Förebud av liktåget

Om tåget delades, betydde det, att någon islakten eller byn snart skulle dö.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3

ACC. N:R

M. 11101:4

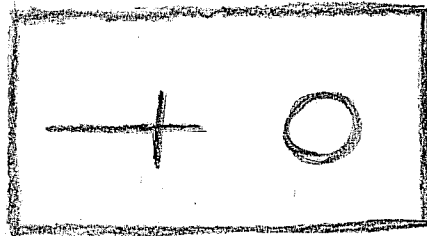
Berättarinnan gick och läste i Hishult. Där fanns före 1876 trä- och enstaka järngravvårdar. Detta år kom den första stengravvården.

En smed i Hishult hade ett järnkors, som var prytt med hammare och tång.

Majning

Risning förekom vid alla hus på vägen till kyrkan. Vägen sopades fin sand ströddes på, därefter enris och slutligen gran. Detta mönster lades ofta:

Färdriktning →

Sorgdräkt

Kvinna: Svart klänning. Svart huvudkläde, som senare försågs med flor. Hatt med flor kom omkr. 1920.

Man: Svart kostym. Sorgband på hatten. Först sent på armen.

Barn, : ~~Ej~~ Ej noga. De kunde gå barfota på begravning, om huset var fattigt.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

A

*gick ut!
sent.*